

REMISSYTTRANDE

Ert Dnr: A2019/00895/ARM

2019-09-20

Arbetsmarknadsdepartementet
Enheten för arbetsrätt och arbetsmiljö
Naiti del Sante

a.remissvar@regeringskansliet.se

BELASTNINGSREGISTERKONTROLL I ARBETSLIVET (SOU 2019:19)

IKEM – Innovations- och kemiindustrierna i Sverige (*nedan IKEM*) har tagit del av betänkandet *Belastningsregisterkontroll i arbetslivet – behov av utökat författningsstöd*.

IKEM företräder drygt 1 200 svenska och utlandsägda företag med cirka 65 000 medarbetare. Vi är en bransch- och arbetsgivarorganisation för företag som arbetar med kemi i vid bemärkelse, både som tillverkare, distributörer och användare. Företagen är kemi- och plastindustrier, läkemedelstillverkare, raffinaderier eller biokemi- och bioteknikföretag. IKEM företräder också medlemmar från glas-, sten-, tvätt-, metall-, återvinnings- och explosivämnesindustrin i arbetsgivarfrågor. Några större företag som vi företräder är Astra Zeneca AB, Akzo Nobel, Nouryon, Perstorp, Preem AB, Cambrex Karlskoga AB, Ragn-Sells AB, Höganäs AB och Eurenco Bofors AB.

Många av våra företag verkar i en internationell miljö och har stor betydelse för svensk export. IKEMs huvudsakliga branscher inom SNI 19-22 stod för en exportandel år 2018 om 21 procent. Det samlade exportvärdet (IKEM) uppgick till 303 miljarder kronor. Dessa företag behöver verka i ett företagsklimat som ger konkurrensfördelar i ett internationellt sammanhang.

IKEM, som är en av Svenskt Näringslivs medlemsorganisationer, ställer sig bakom Svenskt Näringslivs remissvar i alla delar och vill ytterligare belysa följande för oss särskilt viktiga frågor.

Precis som Svenskt Näringsliv yttrat, så anser IKEM att något generellt förbud mot registerkontroll inte bör införas men om så sker så tillstyrker IKEM utredningens förslag med den reservationen att lagförslaget bör inkludera fler verksamheter som har behov av utdrag ur belastningsregistret. För IKEMs företag är det viktigt att en ny utredning omgående tillsätts med uppdrag att utreda bl.a. dels de branscher IKEM företräder dels de skyddsvärda intressen som finns inom dessa branscher.

De skyddsvärda intressen som till exempel är framträdande bland IKEM:s branscher är följande.

Många av företagen träffas av utländsk lagstiftning som har krav på att anställda i våra företag kan visa upp ett utdrag ur belastningsregistret. Våra medlemsföretag verkar i en internationell miljö och många av dem har utländska ägare och ingår i utlandsägda koncerner. Företagens internationella verklighet är

inte avgränsad till enbart Sverige och svensk lag utan deras verklighet är komplex och styrd av globala regler.

- De som fattar viktiga investeringsbeslut i företagen sitter utomlands och väljer i vilket land en viss investering ska förläggas. Då jämförs det svenska näringsklimatet med näringsklimatet i andra länder, varvid ett förbud mot att inhämta utdrag ur belastningsregistret inför anställning är en delkomponent i om det är lätt eller svårt att bedriva näringsverksamhet i ett visst land. Det land där det är lättast att bedriva näring vinner investeringen. I den situationen är ett förbud mot att inhämta utdrag ur belastningsregistret en delkomponent bland flera som vägs in.
- Vissa företag har arbetstagare som sitter i ledningsgruppen eller styrelsen i utländska dotterbolag inom koncernen, där det finns lagkrav i dotterbolagslandet på att personer i ledningsgruppen/styrelsen ska visa upp utdrag ur belastningsregistret.
- Flera av de företag som ingår i utlandsägda koncerner har ett tryck på sig att inom ramen för rekryteringsförfarande begära av de som ska anställas att de ska visa upp ett utdrag ur belastningsregistret inför anställning, eftersom lagkraven är sådana i ägarlandet.

Vissa av våra medlemsföretag verkar i starkt regelstyrda branscher. Ett exempel är läkemedelsindustrin som har en stark compliance-funktion för att säkerställa regelefterlevnad. Läkemedelsindustrins verksamhet är sådan att det krävs att arbetstagarna är lojala mot reglerna. I annat fall riskerar dessa företag att bli av med sina tillstånd. Dessa företag är dessutom forskningsintensiva och har mycket företagshemligheter. Den skada som kan uppstå av en enskild arbetstagare kan bli väldigt stor både ekonomiskt och varumärkesmässigt. Det handlar om att kunna skydda sin verksamhet och ett sätt att begränsa risker i sin verksamhet är att inför anställning kunna begära ett utdrag ur belastningsregistret.

Vissa av våra företag omfattas av säkerhetsskyddslagstiftningen med krav på säkerhetsprövning enligt Säkerhetsskyddslagen (2018:585). Det avser bl.a. företag inom explosivämnesindustrin. Inför deltagande i säkerhetskänslig verksamhet ska en säkerhetsprövning göras. Det är emellertid inte all verksamhet inom företagen som är säkerhetskänslig på så sätt att säkerhetsprövning krävs. I de delar av verksamheten som inte omfattas av det kravet, finns ett behov att kunna begära utdrag ur belastningsregistret för att kunna säkra upp hela verksamheten eftersom arbetstagarna vistas i samma miljöer som de som omfattas av den säkerhetskänsliga verksamheten.

Sammanfattningsvis menar IKEM att innan ett generellt skadeståndssanktionerat förbud införs måste dels fler aktörer omfattas dels fler skyddsvärda områden omfattas av sådan lagstiftning. IKEM vill också påpeka vad utredningen redan har konstaterat på sidan 101-102 att "de bestämmelser som reglerar tillåtligheten av registerkontroll spretar och är svåröverskådliga", att reglerna har tillkommit "vid skilda tillfällen när ett specifikt behov uppkommit" och att "det således i vissa fall kan vara svårt att förstå varför en verksamhet ges rätt till registerkontroll medan en annan, till synes likvärdig, verksamhet inte har någon sådan rätt". Därför ansluter IKEM sig till Svenskt Näringslivs begäran om en ny utredning och förslag på lösning med en generell avvägningsregel.

IKEM:s företag kan inte acceptera ett generellt förbud som ett hinder mot företagandet då ett generellt förbud riskerar att bidra till en negativ syn på Sverige som investeringsland. Många av IKEM:s företag är utlandsägda, vilket innebär att de som tar investeringsbesluten sitter utomlands. Frågan om registerutdrag är en av beståndsdelarna i näringsklimatet i Sverige och som i tävlingen om investeringen ställs mot andra länder i fråga om var investeringen ska förläggas. Om Sverige går förlorande ur den tävlingen kanske exempelvis viss forskning förläggs i annat land.

Om våra företag inte har ett näringslivsklimat som är internationellt attraktivt så kan även välfärden komma att påverkas då det finns risk för att den ekonomiska basen urholkas. I och med att IKEM:s branscher år 2018 stod för en exportandel om 21 procent, med ett samlat exportvärde som uppgick till 303 miljarder kronor, så är näringsklimatet för våra företag inte något som går att bortse ifrån.

Stockholm den 20 september 2019

Jonas Hagelqvist
Förbundsdirektör och VD